

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Non Christianae solum, sed Mosaicae quoque Legis summa, in pietate erga Deum, & amore posita est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

stus & Salvator; ipse pauper & ascendens super asinam, & super pullum filium asina.

hominis, habentem in capite suo coronam auream.

Apoc. 17. 14. Hi cum Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos, quoniam Dominus Dominorum est & Rex Regum.

Apoc. 19. 11, 12. Et vidi caelum apertum; & ecce equus albus, & qui sedebat super eum, vocabatur Fidelis & Verax, & cum iustitia iudicat & pugnat: oculi autem ejus sicut flamma ignis, & in capite ejus diademata multa.

I. **I**N Judæorum animis falsa hæc & perversa hæferat opinio, ut proxime à nobis dictum est, religionis suæ summam in externis quibusdam ceremoniarum & sacrificiorum ritibus esse positam; ex quorum observatione maxima pramiam, egregiumque pietatis fructum laturos se arbitrabantur. Cum sincera ac intima erga Deum pietate & amore tota contineretur religio, & ad universum hominum genus Lex illa ac Legis fructus pertineret, non ad eos solum qui ab Abrahamo, Isaac, & Jacobo ortus sui originem repetebant. Id agnoscebat Isaias, cum Israëliticæ totius gentis nomine apud Deum profiteretur, haudquaquam in Abrahamica illa stirpe, sed in uno Deo spes suas esse repositas. Tu enim, aiebat, pater noster, & Abraham nescivit nos, & Israël ignoravit nos; tu, Domine, pater noster, redemptor noster. Deus ipse homines, non ex natalibus, sed ex pietate spectare se, nec esse denuntiat. Dominus Deus vester, inquit Moyses, ipse est Deus Deorum, & Dominus dominantium, Deus magnus, & potens, & terribilis, qui personam non accipit, nec munera: facit iudicium pupillo & viduæ, amat peregrinum, & dat ei victum atque vestitum. Ferebatur olim dictum illud tanquam à Mose per traditionem propagatum: *ὅτι ἔτι ἔτι οὐκ ἔστιν, ἔτι ἀρεσβασία, ἀδὰ ἀγγὲλὸν κτίσις*. Neque circumcisio est aliquid, neque præputium, sed nova creatura. Sic ipse Deus apud Isaiam: Et non dicat filius advene, qui adheret Domino, dicens, Separatione dividet me Dominus à populo suo . . . . Filios advene qui adherent Domino, ut colant eum, & diligant nomen ejus, ut sint eis in servos, omnem custodientem sabbatum, ne polluat illud, & tenentem fœdus meum, adducam eos in montem sanctum meum, & letificabo eos in domo orationis meæ; holocausta eorum, & victima eorum placebunt mihi super altari meo, quia domus mea domus orationis vocabitur cunctis populis. Israëlitis, si Dei mandata spreverint, idem ac Gentibus minatur exitium. Sicut gentes, inquit Moyses, quas delevit Dominus in introitu tuo, ita & vos peribitis, si inobedientes fueritis voci Domini Dei vestri. Quod cum facturos prævidisset Deus, sacrificia eorum repudiavit, exhibendum vero sibi ab Ethnicis cultum probat apud Malachiam: Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra: ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus. Alibi facturum se nova sponder, obliteratis prioribus, Arca Testamenti neglecta, exciso Templo, abrogato Aaronis sacerdotio, soluto prisco fœdere, novo idolo, nova condita Hierosolyma, novisque inductis colonis, Israëlitis rege, principe, sacrificio, & Arca carentibus. Frustra ergo Abrahamicam originem, sancita Deum inter & Abrahamum fœdera, & Dei promissa jactabant Israëlita, in iisque spem collocabant suam; quæ ea lege data erant, si Deum non externo cultu, sed vere & ex animo revererentur & diligerent. Non sum locutus, inquit Deus apud Jeremiam, cum patribus vestris, & non præcepi eis in die qua eduxi eos de terra Egypti, de verbo holocaustatum & victimarum; sed hoc verbum præcepi eis dicens, Audite vocem meam, & ero vobis Deus, & vos eritis mihi populus; & ambulate in omni via quam mandavi vobis, ut bene sit vobis. Et in Deuteronomio: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua. Eruntque verba hæc qua ego præcepit tibi hodie, in corde tuo. Et alio loco: Testes invoco hodie caelum & terram, quod posuerim in vobis vitam & mortem, benedictionem & maledictionem. Elige ergo vitam, ut & tu vivas & semen tuum, & diligas Dominum Deum tuum, atque obedias voci ejus, & illi adhereas, (ipse est enim vita tua, & longitudo dierum tuorum) ut habitet in terra, pro qua juravit Dominus patribus tuis, Abraham, Isaac, & Jacob, ut daret eam illis. Samuel quoque: Numquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potius ut obediatur voci Domini? melior est enim obedientia quam victima, & auscultare magis quam offerre adipe arietum. Et David: Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum, Deus, non despicies. Unde istud expressit Porphyrius libro secundo *ὅτι ἰσορροπία ἐστὶν ἡ ἀληθινή*, veritatis sibi conscius: *ὁμοίως δὲ αἰεὶν ἰσορροπία, ἡ δὲ ἀδύναμις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας*. Opti-

tradi.
verit.
vita.
et po.

ionem
est in
confi.
supra
Fin.
p. quad
tam in
ejus,
estam,
grater
u. avu-
et ha.

e. cal.
est. f.
e. genu
norma;
tau. f.

Patri,
canti-
vitate
hui. di-

est. f.
mir-
o. eji,
or. glo-
ne. om-
torum
in. ex-
tant,
e. vit-
ti. in-
tant,

mici-
egnum
isti.
ve. me-
et. scil-

ha. ce-
la. di-
di. Do-
abit in

Calam,
na. ser-
et. ad
in. car-
vitas,
Christi

in. cat-
o. Fili-
mici;

- ma enim & Diis acceptissima libatio est, mens pura, & animus affectibus vacuus. In præcedente Psalmo sic Deus inducitur loquens: *Non in sacrificiis tuis arguam te; holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper . . . . . Numquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo? Immola Deo sacrificium laudis, & redde Altissimo vota tua.* Et apud Oseam: *Misericordiam volui, & non sacrificium; & scientiam Dei plusquam holocausta.* In memoriam ista me revocant celeberrimi oraculi, à Jove Ammone Atheniensibus editi, à Platone vero literis consignati, cum quaerent quamobrem sua gens, magnificentissimis sacrificiis Deos placare solita, à Lacedæmoniis, circa Deorum cultum perparcis & fœcordibus, tam sæpe vincerentur. Respondit Ammon malle se Lacedæmoniorum ἐὶψηλάτῃ, sinceras videlicet & pias preces, quam omnia Græcorum sacrificia. Jam tum nempe permanerat ad Ammonios doctrina hæc, in sacris Ebræorum libris frequenter tradita. Luculenta Davidis Kimchii, egregie inter suos Magistri, sententia reliquis ipsius congruentibus documento esse potest, quo pertinerent instituta à Mose sacrificiorum institutionem, quam ad cordis contundendam duritiem, & per exustionem adipis nos moneri de refecandis corporis voluptatibus & animi cupiditatibus elidendis. Acceptissimam esse Deo circumcissionem cordis declarat Jeremias: *Circumcidimini Domino, & auferite præputia cordium vestrorum, viri Juda, & habitatores Jerusalem.* Circumcissione cordis cupiditatum refectio signatur, quam cum negligerent Israëlita, cervicosa gens & refractaria, contumaciam hanc cum eis exposulat Deus alio apud Jeremiam loco: *Sed in hoc gloriatur qui gloriatur, scire & nosse me, quia ego sum Dominus, qui facio misericordiam, & iudicium, & iustitiam in terra; hæc enim placent mihi, ait Dominus. Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & visitabo super omnem qui circumcisum habet præputium, super Ægyptum, & super Juda, & super Edom, & super filios Ammon, & super omnes qui attonsi sunt, in comam, habitantes in deserto: quia omnes gentes habent præputium, omnis autem Israël incircumcisus est corde.* Nullam se circumcissionis huius corporis rationem habiturum, & in Israëlita corpore circumcisos, corde incircumcisos animadversurum denuntiat. Quin & sanctæ illius & πρὸς γενεῆς circumcissionis ministrum fore Deum ipsum pollicetur Moses in Deuteronomio: *Circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum, & cor seminis tui, ut diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, ut possis vivere.* Detractis enim variis cupiditatibus, purgatus animus ad amorem Dei se converteret. *sed hoc erit pactum, inquit Dominus apud Jeremiam, quod feriam cum domo Israël post dies illos, dicit Dominus; dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam; & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum.* Quorsum vero isthæc: nempe ut appareat totum ceremoniarum Judaicarum apparatus solidam animi pietatem respexisse, ac veterem Legem verè fuisse spirituales. Quod cum parum perspexissent Israëlita, Israëlitarumque omnium peritissimi, uti sibi quidem videbantur, & acutissimi Pharisei, miserabiliter lapsi sunt. Itaque gravissime eos increpabat Christus Jesus: *Bene prophetavit Isaïa de vobis hypocritis, sicut scriptum est, Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me; in vanum autem me colunt, docentes doctrinas & præcepta hominum: relinquentes enim mandatum, tenetis traditionem hominum, baptisnata urceorum & calicum, & alia similia his facitis multa.* Isaïa verbis ipsos coarguit, unde agnoscas eundem fuisse præcorum & recentiorum Judæorum errorem, eandem quoque Isaïa ac Christi Jesu doctrinam; & legem utramque, veterem & novam, verè spirituales fuisse. *Finis præcepti, inquit Paulus in priore ad Timotheum, est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta; à quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium, volentes esse Legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant. Scimus autem quia bona est Lex, si quis ea legitime utatur; sciens hoc, quia Lex iusto non est posita, sed iniustis.* Nobilitate quoque generis feroces Judæos, & Abrahamo patre superbientes sic Johannes castigabat: *Ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham; dico enim vobis, quoniam potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.* Alibi vero filium Abrahami esse docet Jesum, qui Abrahami pietatem ac virtutem factis in se expresserit; proborum hominum patrem esse Deum; flagitiosos ac scelestos, quales ipsi erant, Diabolo patre esse prognatos. Cum ergo Judæorum animis inolitum errorem eximere volens Christus, eos commonefaceret, non in Mosaicæ legis cortice hærendum esse, sed ad interiora penetrandum, quibus animi ad pietatem colendam, Deumque amandum informantur, eundem hunc Legi utriusque propositum fuisse finem perspicuum est, quo nempe emendatis hominum moribus, salubri doctrina mentibus imbutis, & in obsequium suum neraret: & spirituali suæ legi obsecutos, regni sui spiritualis faceret participes.